

Demens og uddannelse

Gry Segoli, adjunkt og uddannelseskonsulent, Københavns Professionshøjskole

Kompetenceudvikling

For 1½ år siden fejrede DKDK 25-års jubilæum. Det er utroligt at tænke på, at foreningen allerede har eksisteret i 25 år, men også lidt tankevækkende, at demens ikke har været et anerkendt speciale i længere tid. Når man ser på de mange deltagere på DKDK's årskursus, er det tydeligt, at feltet er præget af passionerede praktikere, der arbejder hårdt og målrettet på at kvalificere faget og gøre en forskel hver dag for de borgere, de er i kontakt med.

Der er sket meget på de 25 år inden for uddannelsesfeltet. Fra de første kurser i midten af 1990'erne til et bredt udvalg med mange udbydere og niveauer. Jeg vil prøve at skabe et overblik over uddannelsesstilbuddene, dog ikke kursusvirksomhed, da der her er et utal af forskellige udbydere, så ingen nævnt - ingen glemt.

Der er tre niveauer af formelle uddannelsesudbud: AMU-kurser, akademi-uddannelse og diplomuddannelse. AMU-kurser er målrettet social- og sundhedspersonale og pædagogisk personale, der arbejder med mennesker med demens. Der er både kurserne, der giver den grundlæggende viden: "Omsorg for personer med demens" og "Demensvejleder", samt mere målrettede kurser såsom "Magt og omsorg" eller "Voksenhandicap – aldring og demens". Fælles for alle tilbuddene er, at arbejdspladserne kan få lønrefusion, svarende til dagpenge. Ligeledes er de fleste af kurserne gratis. Der er ikke en samlet opgørelse over, hvor mange der har taget kurser gennem tiderne, men det er et stort tal – især gennem de sidste par år, hvor der har været et stort fokus på kompetenceudvikling.

Akademiuddannelserne er det nye tilbud. Her findes der

forskellige akademiuddannelser, der har forskellige moduler. Der er "Akademi i socialt arbejde", "Akademi i socialpædagogik" og "Akademi i sundhedspraksis". Uddannelserne ligger på et niveau mellem AMU- og diplomniveau og er en god mulighed for social- og sundheds- eller pædagogiske assistenter, der ønsker en mere akademisk viden og en mulighed for at kunne koble teori på praksis. Uddannelserne er kompetencegivende til diplomuddannelserne. De er bygget op efter samme princip som diplomuddannelserne med nogle obligatoriske fag og 2-3 valgfag. Uddannelsen slutes af med en akademisk afgangssopgave, hvor den studerende er ude og prøve kræfter med at lave en videnskabelig undersøgelse for eksempel i form af interview, spørgeskemaer eller feltobservationer. Har man ikke mod på at gå i gang med en hel uddannelse, kan man nøjes med at tage et par valgfag, der passer ind i ens praksis.

Endelig er den kendte demenskoordinatoruddannelse. Her er Birgitte Vølunds demenskoordinatoruddannelse, som nok må siges at være den ældste uddannelse. Vølunds demenskoordinatoruddannelse har været udbudt siden 1994.

Efterfølgende kom den sociale diplomuddannelse til udbud af Socialstyrelsen i samarbejde med landets professionshøjskoler. Diplomuddannelsen fylder 20 år til næste år, og mange af de undervisere, der var med fra starten, er stadig aktive og arbejder løbende på at udvikle den, så den hele tiden er tidsaktuel og i tråd med praksis. Modulerne har ændret navn undervejs og fokus er rettet mod den personcentrerede omsorg og de metoder, der løbende er kommet til indenfor demensområdet. Når man har taget den sociale diplomuddannelse med den demensgivende retning, får man titlen SocD. i demens.

Flere har spurgt ind til, hvad ECTS-point står for. ECTS er en forkortelse af European Credit Transfer System og er et system, der kan bruges til meritoverførelse uddannelsessteder imellem. Selve pointene er en måleenhed, der er et udtryk for arbejdsmængden, men ikke uddannelsens sværhedsgrad. Således svarer en fuld diplom- eller akademiuddannelse til et årsværk og er på 60 ECTS-point i alt. Et ECTS-point svarer til en arbejdsmængde på ca. 27,5 timer. Men siger pointene, så slet ikke noget om det faglige niveau? Det korte svar er nej! Det faglige niveau fastsættes ud fra den kvalifikationsramme, uddannelsen ligger indenfor. Kvalifikationsrammen er en samlet, systematisk og niveaudelt oversigt over offentligt godkendte grader og uddannelsesbeviser, der kan erhverves inden for det danske uddannelsessystem (uvm.dk) Der er i alt otte niveauer, hvor folkeskolens afgangsprøve er niveau 1 og en PhD. er niveau 8.

AMU-demenskurserne er på niveau 4, akademiuddannelserne er på niveau 5, og diplomuddannelsen er på niveau

6. Hvert niveau har fastsat nogle overordnede kriterier for læringsudbytte i form af viden, færdigheder og kompetencer. Et eksempel herpå kan være:

"Skal kunne tage ansvar for arbejdsprocesser i normalt forudsigelige arbejds- eller studiesituationer" (AMU)

"Skal kunne indgå i udviklingsorienterede og/eller tværfaglige arbejdsprocesser" (Akademi)

"Skal kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i studie- eller arbejdssammenhænge" (Diplom)

Dette giver et fint billede af de forskellige kompetencer, de studerende får med fra uddannelserne, og hvad arbejdsgiver efterfølgende kan forvente af dem.

Der er sket en rivende udvikling inden for de sidste 15-20 år. Mange har allerede en demenskoordinator-uddannelse, flere er begyndt at tage akademiuddannelser, hvilket heldigvis har affødt et nyt behov for uddannelse, da øgede kvalifikationer generelt kalder på nogle andre fagligheder hos landets demenskoordinatorer/konsulenter. For hvad gør man, når det generelle kompetenceniveau er steget hos plejepersonalet? Her er der behov for en ændret rolle, da demenskoordinatorerne/konsulenterne ikke længere skal indtage ekspertrollen, hvor de underviser og rådgiver

personalet. I stedet skal personalets vejledes til at bringe deres store viden om borgerne, de pårørende og demensomsorg i spil, så borgerne får den bedst mulige omsorg. Det har medført, at professionshøjskolerne og Vølund er begyndt at udbyde videreuddannelser til demenskoordinatorerne, så de kan blive klædt på til denne nye rolle.

Hvis du er interesseret i at vide mere, kan du gå ind på professionshøjskolernes hjemmesider eller Vølunds hjemmeside.

Artiklen er skrevet med udgangspunkt i Københavns Professionshøjskole - udbuddet kan se anderledes ud andre steder i landet.

Vær med i nyt projekt om ældre udviklingshæmmede med demens

KL, Socialpædagogerne og FOA er gået sammen om projektet "Ældre udviklingshæmmede med demens", der frem mod 2022 vil dykke ned i, hvordan man kan styrke trygheden og livskvaliteten for mennesker, der udover udviklingshæmning også kæmper med en demenssygdom. I forbindelse med projektet efterlyses derfor en række bosteder og kommuner, der har lyst til at afprøve metoder og indsatser, som kan bruges i hverdagen. Det kunne fx være faste procedurer for "screening" af borgerne eller brug af vurderingsværktøjer og observationsskemaer. Det kan også være metoder til konfliktnedtrapping som fx Low Arousal.

Som deltagende bosted vil man få mulighed for sparring og videndeling på tværs og være i tæt dialog med projektledere, Socialt Udviklingscenter SUS og Københavns Professionshøjskole og øvrige deltagende bosteder under hele forløbet. Som kommune vil udviklingsprojektet give mulighed for at arbejde videnbaseret med metoder og praksisser, der højner den social- og sundhedsfaglige indsats i forhold til målgruppen.

Projektet ventes afsluttet i foråret 2022 bl.a. med et inspirationsmateriale om opsporing og indsatser, der kan bruges af de kommuner og botilbud, der ønsker at arbejde med udvikling af indsatser for målgruppen.

[Læs mere om projektet og om mulighederne for at være med ved at klikke her.](#)